

EDINYAÑA DANIEL NSIO KE OBUBE MME EKPE

Daniel 6:1-28.

QYQHỌ UKPEP-ŃKPỌ 423

Eke Ikpọ Owo

IKỌ IBUOT: “Ọbọñ eyenyaña mi osio ke kpukpru idiok odunam owo, eyenyuñ ekpeme mi okosim Obio Ubọñ Esie ke Heaven. Enọ enye ubọñ ke nsinsi-nsinsi” (2 Ńwed Timothy 4:18).

I Obio-ubọñ Edidem Darius

- 1 Darius emek mbọñ 120 onim ke idak ukara esie, onyuñ emek ikpọ owo ita nte mbuot ọnọ mmọ, Daniel 6:1, 2.
- 2 Ema enam Daniel edi etubom koro enye ekenyenede eti spirit, Daniel 6:3; 5:12.
- 3 Mbọñ ye mme ikpọ owo ekabare efube Daniel ufup, Daniel 6:4, 5.
- 4 Mmọ ema eyom usuñ ndisio Daniel mfep ke itie oro edi mmọ ikekwe ndudue ke enye, Daniel 6:5; 1 Samuel 29:3; Luke 23:14; Jude 24; Eriyarare 14:5.

II Odu

- 1 Mbọñ eduk odu ebaña Daniel, Daniel 6:7, 8.
- 2 Edidem ọsọñọ ewuhọ edi ifiokke uduak mmọ, Daniel 6:9; Esther 8:8.
- 3 Daniel aka iso ọbọñ akam nte enye ekesibọñde, Daniel 6:10-13; 1 Ndidem 8:44, 45; Psalm 55:17.
- 4 Edidem ọfuhọ onyuñ oyom usuñ ndifak Daniel, Daniel 6:14.
- 5 Mbọñ ekpak edidem ete anam ewuhọ ọsọñ ada, Daniel 6:15.

III Daniel Ke Obube Mme Ekpe

- 1 Etop Daniel esin ke obube mme ekpe, Daniel 6:16, 17.
- 2 Edidem idehe idap ofuri okoneyo, Daniel 6:18; Esther 6:1.
- 3 Darius abak aka ke obube onyuñ okot Daniel, Daniel 6:19-20; Jerimiah 32:17.
- 4 Daniel eyere; edidem okop idaresit, Daniel 6:21-23; Isaiah 63:9; Utom Mme Apostle 12:11; 2 Ńwed Timothy 4:18; Mme Hebrew 11:33.
- 5 Esio Daniel ke obube, enyuñ etop mbọñ esin, Daniel 6:23, 24.
- 6 Edidem ewet ńwed ọnọ ofuri idut anam ańwaña ete ke Abasi Daniel edi odu-uwem Abasi, Daniel 6:25-28.

SE EKPEPDE EBAÑA

Ukara Mbon Mede Ye Persia

Mbon Mede ye Persia ema ebọ Babylon ukara. Oto ke eti spirit emi okodude ke Daniel ema enim enye ke ata akamba itie ke ukara Babylon ke ọyọhọ isua iba ke Nebuchadnezzar ama akada ubọñ. Ke ofuri isua 70 emi nditọ Israel ekedude ke ufin ke Babylon, ukara idut oro ama okpono Daniel eti-eti. Idahemi Babylon ọduọ, ndien mbon Mede ye Persia ekabare edi udiana mme andikara ofuri ererimbot. Edi akpanikọ ete ke mmọ ema ekop etop Daniel mbemiso mmọ ebọ obio oro ekara. Mme ikpọ utibe-ńkpọ oro Abasi akanamde ke Babylon ikedighe ke ndibe, ekedi ańwa-ńwa ọnọ kpukpru owo ndikut.

Ema eti mme utibe-ńkpọ oro Abasi akanamde, ke Egypt ke ubọk Moses ke ediwak isua; mme idut emi ekekande Egypt ekuk ema etiñ ebaña mmọ. Mmọ ema enyene ndik enyuñ efehe Abasi Israel, edi eka iso eyire ke ndinam ńkpọ nnọ mme abasi mmọ emi mikenyeneke odudu, mikonyuñ ikwe usuñ, ikopke ńkpọ, inyuñ itiñke ikọ.

Ufup

Edi se ekerede ete ke ini Darius, owo Mede, ama akada uboñ, enye ekenyene ndiyom ifiok ye uñwam nto Daniel. Enye ama emek mboñ 120 ete ekara obio, ye mme ikpo owo ita nte mbuot mmọ emi, Daniel onyũ edide andikpon ñkan. Emi ama edemere ufup ke otu mboñ oro. Ñwed Abasi etiñ onọ nnyin ete “Koro ufup edide ikpahesit owo: ndien enye idiyakke ke usen usiene” (Mme Ñke 6:34). “Ufup onyũ ọsoñ ubok nte udi” (Ikwọ Solomon 8:6).

Mboñ emi ema eyom ndimum Daniel ke ndudue man ebiom enye ikpe ke iso edidem. Daniel ikanamke akpanikọ inọ Abasi esie ikpoñ, edi ama anam akpanikọ ñko onọ obio esie ye utom edidem. Mmọ ikekemeke ndimum enye ke ndudue.

Mme ewet-ñwed (scribe) ye mme Pharisee ema eyom ndimum Jesus ke ndudue. Ke mmọ ema ekedori Enye ediwak ikọ, Pilate, andikara emi okotode Rome ama ọdọhọ ete “Ami ñkwe enye idiok ke idem.” Mme andidori Daniel ikọ ema ebieren ete ke mmọ ikemeke ndikut ndudue ke uwem Daniel, me ke ido nte enye anamde mbubehe, me nte enye anamde akpanikọ onọ edidem, ke ntre mmọ ema ebieren ndida mbet Abasi esie mbiom enye ikpe.

Akam

Daniel ekedi owo emi ekesiboñde akam. Ndusuk mboñ oro ema esikut enye ediwak ini nte enye ebererede usuñ-ofum (window) ufok esie ese Jerusalem onyũ anamde mkpe-ubok onọ Abasi. Uwem ediboñ akam edi uwem owo Abasi, uwem emi mikamake esuene, uwem emi anamde mme owo ekpon, idighe ke kpukpru ini ndikpon ke enyin ererimbot, edi ekpon koro mmọ enyenede inyene ke ñkañ Abasi.

Edisioño Ndo

Edi mmem-mmem ñkpọ onọ mmọ emi enyenede enyin-uyep ndisioño Eti-mbuk ndo; mmọ edọhọ ete afaha akaha, esire akaha; iyakke owo anam se enye amade, anam afo udukke otu mme owo.

Mmọ ema enyime ndinim ewuhọ emi edibopde Daniel. Mmọ ñko ema enyũ eda nnem-inua emum edidem. “Ndien mmọ ebiaña enye ke inua mmọ; enyũ esu nsu enọ enye ke edeme mmọ” (Psalm 78:36). Ufen ke nditut utoñ ke ewuhọ edidem ekedi ndiduk ke obube mme ekpe. Edidem ama efik ubok ke ñwed ewuhọ anam enye akabare edi mbet, ke ini enye mikofioke se ikedide uduak mmọ. Mbet mbon Mede ye Persia ikedighe se ekemedede ndikpuhọ. Ke ini edidem okofioke ñkari mmọ ye afia emi mmọ enukde Daniel esin, enye ama odomo ukeme ndisio enye, edi ikekemeke.

Eti Iwuk

Daniel ekedi ñkpọ nte owo isua 90 idahemi, edi enye okosuk enyenyene ukeme ndinam mme utom ke obio oro. Uduak emi enye ekenyenede ke esit esie nte akparawa ekedi se enye okosuk enyenede ke ini usoñ. Esit esie ama ọwuhọ ke Abasi. Ewuhọ owo baba kiet ikekemeke ndikpan enye ndiyak idem nno Abasi.

Ndusuk owo ekpema ndinam mbet oro ke ndiboñ akam ke ndibe. Edieke Daniel ekpekietiede ntre, owo ikpekewetke mbuk emi ke abaña nte ekenyañade enye esio ke obube mme ekpe ndisioño mbuotidem nnyin.

Erifak Abasi

Owo abiaña ededibe inyũ inanake ndudue. Enye ofofuk akpanikọ. Mboñ emi ema edibe eka ufok Daniel, enyũ ekut nte enye ọboñde akam, eberede usuñ-ofum (window) ese Jerusalem. Mmọ ema eketiñ enọ edidem. Ema enam nte ewuhọ eketemedede. Ema etop Daniel esin ke obube mme ekpe. Edi angel ama ebem Daniel iso oduk ke obube mme ekpe onyũ okobi inua mmọ. Ndusuk biọñ ama ọdọñ mme ekpe, edi mmọ ikekemeke nditat inua mmọ ndom Daniel ndomo ebiet kiet. Imonim ite Daniel ama enyene utibe emem ke ukpoñ esie onyũ okom Abasi emi ekpemedede enye osio ke inua ndioi unam oro.

Edidem Darius ikedehe idap ofuri okoneyo, idiaha udia, ikwọ iduhe, me ufan iduhe ndisioño enye ndobo. Enye okodu ke ufot ndik ye idorenyin. “Ndik asaña ye ufen” (1 John 4:18). Idorenyin esie okokono ke mme utibe-ñkpọ oro enye okokopde ke edem. Enye ikenyeneke odu-uwem idorenyin ke esit esie ndisioño enye idem ete ke Abasi eyeñwam.

